

Povzetek projekta Študentski inovativni projekti za družbeno korist 2016-2020 za študijski leti 2018/2019 in 2019/2020

1. odpiranje za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada

1. Polni naslov projekta: Možnosti uporabe pigmenta sitarjevec v slikarstvu

- V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P-16 se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovano (neustrezno področje izbrišite):

2 - Umetnost in humanistika

2. V sodelovanju z: (navede se univerza oz. samostojni visokošolski zavod, ki je prijavil projekt in članica, ki je nosilka projekta ter partner/ja – podjetje/ji oz. organizacija, ki je/sta bilo/i vključeno/i v projekt)

Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Zavod za gradbeništvo republike Slovenije

3. Besedilo:

- Opredelite problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta

Pigment sitarjevec se nahaja v obliki odvečnega rudniškega blata v Rudniku Sitarjevec v Litiji. Zaradi njegove izjemne barvitosti in barvne podobnosti z okri, ki se v slikarstvu uporabljajo že od prazgodovine dalje, smo želeli raziskati njegovo uporabnost v slikarstvu in jo preizkusili na likovno-tehnološkem, likovno-praktičnem in likovno-didaktičnem nivoju.

- Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta

Kot prvo smo na podlagi temeljne slikarsko-tehnološke literature določili lastnosti, ki so pomembne za uporabnost pigmentov v slikarstvu: opredelitev tona, kemijska sestava, poreklo, velikost delcev, kompatibilnost z ostalimi materiali (z vodo, oljem, alkoholom), sposobnost namakanja, sušljivost, kritnost in prosojnost, strupenost, obstojnost. Znotraj projekta smo skušali opredeliti čim več lastnosti pigmenta sitarjevec. Nekaj lastnosti smo skušali opredeliti s pomočjo tehnoloških in kemijskih analiz na Zavodu za gradbeništvo Slovenije. Za opredelitev nekaterih lastnosti pa je bila potrebna konkretna izdelava slikarskih in risarskih materialov ter njihovo preizkušanje na različnih nosilcih, kar predstavlja drugi, likovno-praktični nivo obravnavanja problematike znotraj projekta. Sledilo je zbiranje različnih receptur za izdelavo risal in barv. Uspešno smo izdelali voščenke, paste, jajčno tempero, akvarele in gvaše. Likovno-praktični nivo je prav tako vključeval preizkušanje izraznih možnosti nastalih risal in slikarskih sredstev skozi avtorsko ustvarjalno prakso vključenih študentk.

Uporabnost tekom projekta pridobljenih znanj v širšem, družbenem kontekstu, je problematika, s katero smo se soočili na tretjem, likovno-didaktičnem nivoju projekta. Poznavanje lastnosti pigmenta sitarjevec, uporabnost pigmenta v slikarski tehnologiji, ter uporabnost pigmenta v risarskih in slikarskih izvedbah ter poznavanje širšega konteksta Rudnika Sitarjevec v smislu kulturne dediščine smo prenesli v likovno-pedagoško prakso. Študentke so oblikovale učne načrte za pouk umetnosti v osnovnih šolah in vrtcih, ki so temeljile na vključitvi pridobljenih znanj ter skupno pripravo za izvedbo delavnice z vključitvijo prikrajšane skupine, predšolskih otrok. Pri tem je bilo ključno oblikovanje pristopov oziroma pedagoških strategij z vključitvijo znanj, do katerih smo prišli s predhodno znanstveno in umetniško obravnavo pigmenta. Na podlagi omenjene skupne priprave smo izvedli kreativno delavnico, ki je potekala ob naravnem nahajališču mineralnih rudnin, Rudniku Sitarjevec.

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

Material, ki se nalaga v rovu in mestoma odplakuje v reko Savo, je pridobil na novi aplikativni vrednosti. Z znanstveno, umetniško ter pedagoško raziskavo smo dokazali, da je uporaben v slikarstvu. Poznavanje lastnosti pigmenta, poznavanje njegovega obnašanja v risalih in slikarskih barvah, poznavanje izraznih potencialov v posamezni tehniki, poznavanje izdelave risal in slikarskih sredstev, poznavanje uporabnosti pridobljenih znanj v delavnici s predšolskimi otroki so prav gotovo rezultati, ki izkazujejo družbeno korist v lokalno/regionalnem okolju.

Pigment sitarjevec je torej uporaben kot slikarski material. S tem poskušamo spremeniti pogled na kulturno dediščino, saj je uporabnost mineralnih rudnin (Rudnika Sitarjevec) v slikarstvu skoraj nepoznana navkljub dejstvu, da slikanje s takšnimi mineralnimi pigmenti sega že v prazgodovino.

Vsa znanja, ki pridobljena tekom projekta, smo skušali prenesti v pedagoški proces, izdelali smo primere učnih priprav za vrtce in za poučevanje likovne umetnosti v osnovnih šolah ter uspešno izvedli delavnico s predšolskimi otroki. Vključevanje pigmenta sitarjevec v pedagoške in ustvarjalne prakse ne pomeni le ponovne popularizacije rudnika sitarjevec in plemenitenja rudarske kulturne dediščine, gre namreč tudi za ustvarjanje dediščine za prihajajoče generacije.

Rudnik Sitarjevec Litija ima muzejsko vrednost in prav gotovo uporabnost pigmenta v slikarski tehnologiji lahko pripomore k večji prepoznavnosti Rudnika Sitarjevec.

V Sloveniji prav tako ni doslej poznanih nahajališč naravnih okrov. Rudnik Sitarjevec bi lahko postal prvo poznano nahajališče naravnega pigmenta okra, ki je bil znanstveno, umetniško in pedagoško obravnavan skozi proces znanstvenih, umetniških in pedagoških raziskav.

4. Priloge:

- Slikovno gradivo: Priložite vsaj dve sliki npr. sliko končnega produkta, sliko študentov pri delu na projektu, sliko s sestankov ipd. Pri pošiljanju slik bodite pozorni, v kolikor gre za končni produkt, da bo zadoščeno zahtevam glede informiranja in obveščanja (ustrezni logotipi itd.).

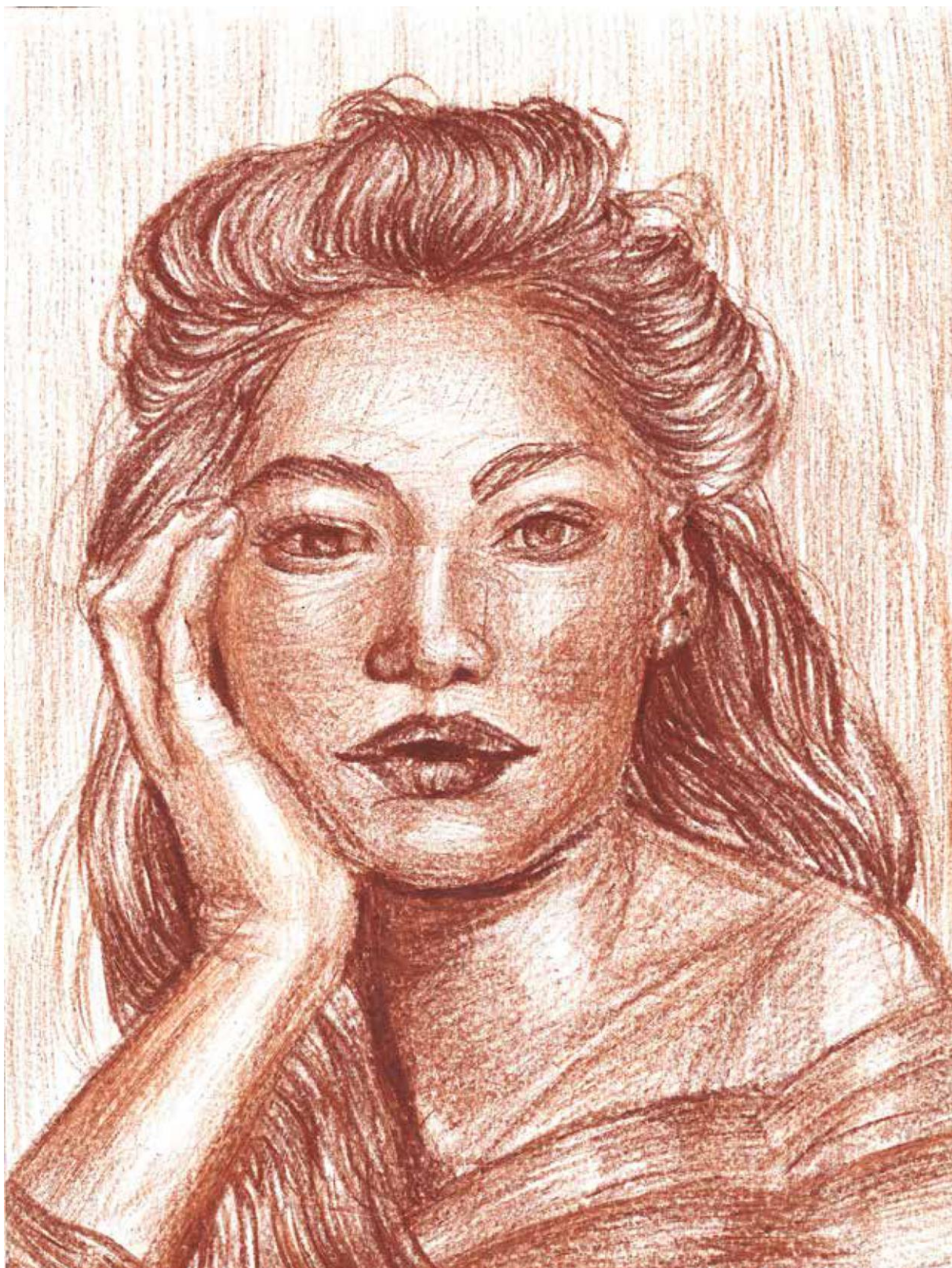

Ana Strasek, Portret, voščenka iz žganega sitarjevca, 2019

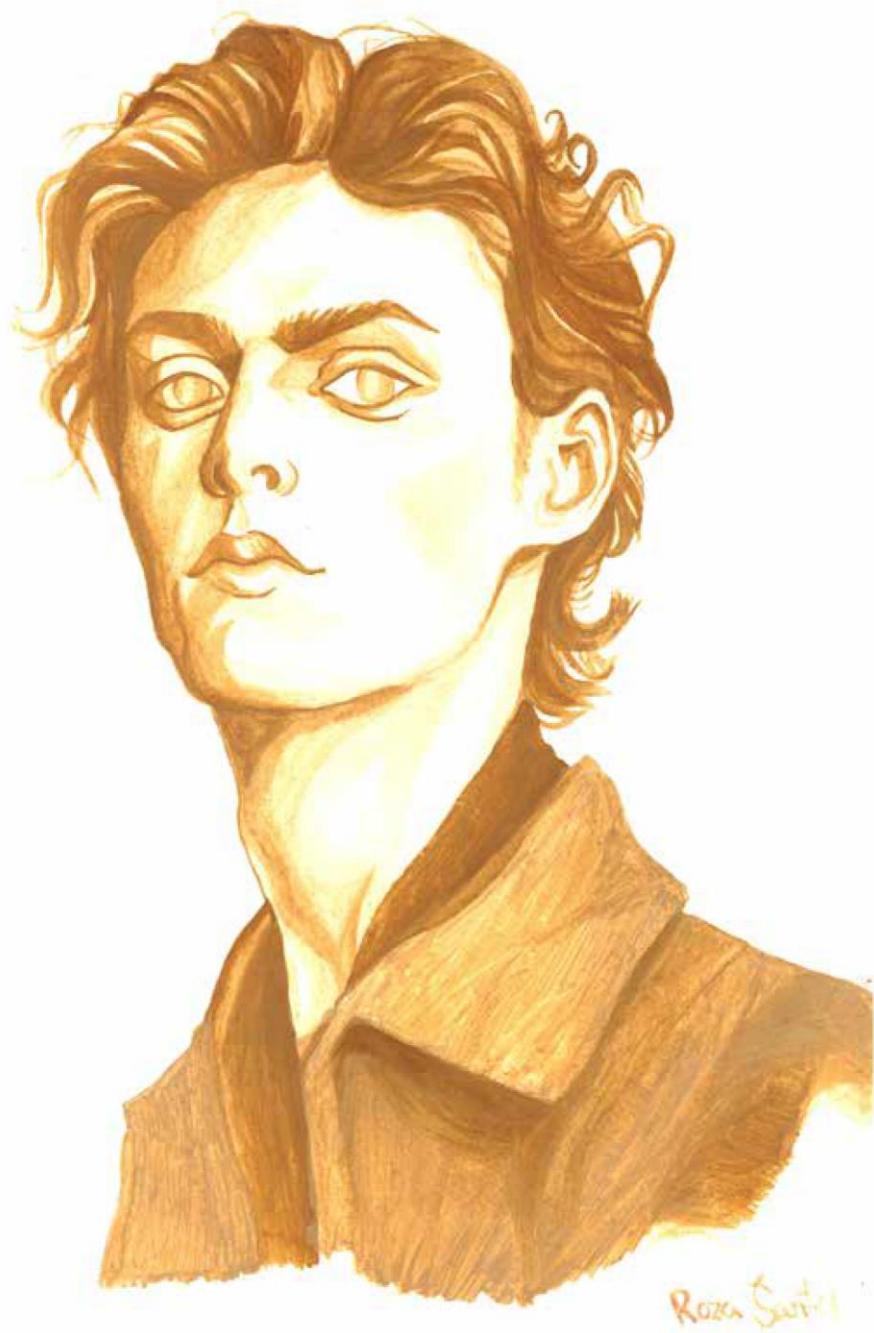

Tamara Pintarič, voščenka iz žganega in naravnega sitarjevca, akvarel iz sitarjevca, 2019

Roza Šantej, Portret, gvaš iz naravnega sitarjevca, 2019

Debora Oberžan, voščenka iz žganega sitarjevca, 2019